

FIZIKA

szigorlati tételek

/2004. NOVEMBER/

VEGYÉSZ-FIZIKUS LABORATÓRIUMI OPERÁTOR SZAK
---

1. Kinematikai alapfogalmak.

Anyagi pont kinematikájának alapfogalmai (vonatkoztatási rendszer, helyvektor, sebesség, gyorsulás). A körmozgás kinematikai jellemzői (szögelfordulás, szögsebesség, szöggyorsulás). Merev testek mozgásának kinematikai leírása.

2. A dinamika newtoni mozgástörvényei.

A tehetetlenség törvénye (Newton I. axiómája). Newton II. axiómája. Erő és tömeg. Newton III. axiómája. Az erőhatások függetlenségének elve (IV. axióma.) A dinamika alapegyenlete. Erőtörvények. Azelektron mozgása homogén elektromos és mágneses térben).

3. Pontrendszerekre vonatkozó megmaradási tételek.

Az impulzustétel (súlypont tétel). Az impulzusnyomaték tétele és alkalmazásai. A mechanikai energia és megmaradása.

4. Folyadékok és gázok sztatikája.

Folyadékok jellemzése. Nyomás nyugvó folyadékban. Archimédész törvénye. A testek úszása. Kapilláris jelenségek: A kohéziós és adhéziós erők; felületi feszültség, görbületi nyomás, illeszkedési szög és kapillaritás.

5. Hidrodinamika.

Áramlások leírása és felosztása. A kontinuitási egyenlet. A Bernoulli-féle egyenlet és alkalmazásai. Newton-féle súrlódási törvény és a viszkozitás.

6. Mechanikai és elektromos rezgések

A harmonikus rezgőmozgás. Harmonikus rezgések összegzése. Csillapodó rezgések. Kényszerrezgések. Csatolt rezgések.

7. Hullámokkal kapcsolatos alapfogalmak

A hullám fogalma és a hullámok osztályozása. Polarizáció. Szinuszos hullámok és jellemző mennyiségei. Pontsor mentén terjedő hullámok visszaverődése és interferenciája. Állóhullámok, sajátrezgések és sajátfrekvenciák.

8. Alapvető optikai jelenségek.

A fény terjedése. Visszaverődés, törés, teljes visszaverődés, diszperzió és fényelnyelés. A prizmás spektroszkóp.

9. Az interferencia és a fényelhajlás jelenségei.

Kétsugaras interferencia jelenségek. Elhajlási jelenségek: fényelhajlás résen, kör alakú nyíláson, rácson. A Huygens- és a Huygens-Fresnel-féle elv alkalmazása. A két- és háromdimenziós rácson.

10. Az optikai képalkotás és a legfontosabb optikai eszközök.

Sík- és gömbtükör, optikai lencse. Képszerkesztés, nevezetes sugármenetek, tükör- és lencseegyenletek. Lupe, mikroszkóp, távcső.

11. Elektrosztatika vákuumban.

Az elektromos töltés. Coulomb törvénye. Az elektromos tér, térerősség. Gauss tétele. Az elektromos potenciál. Dipólus. Kondenzátorok, kapacitás.

12. A stacionárius elektromos áram szilárd testekben és folyadékokban.

Áramvezetés fémekben. Hall-effektus. A szupravezetés. Áramvezetés félvezetőkben. Az elektrolízis Faraday-féle törvényei.

13. A statikus mágneses tér.

Az elektromos áram mágneses tere. Az Ampere-féle gerjesztési törvény. Áramvezető és áramhurok mágneses térben. A mágneses indukció, mint fizikai mennyiség. A Lorentz-féle mágneses erő. Áramvezetők közti erőhatás.

14. Az elektromágneses indukció.

Elektromágneses indukció mozgó és nyugvó vezetőkben, Faraday- és Lenz-törvénye. Az önindukció.

15. Elektromos mennyiségek és mérések.

Az egyen- és váltakozó áram és feszültség mérése. Kirchhoff törvényei. Váltakozó áramú áramkörök, váltakozó áramú ellenállások.

16. Hálózatok számítása (csomóponti potenciálok módszere, hurok áramok módszere).

17. Művelti erősítők és alapvető tulajdonságaik. Egyszerűbb alkalmazások.

18. Kinetikus gázelmélet. A hő terjedése.

A kinetikus gázmodell. Az ideális gázok nyomásának molekuláris értelmezése. Maxwell-féle sebességeloszlás. A Maxwell-Boltzmann-féle (energia) eloszlási törvény. Hővezetés. Hőkonvekció.

19. A hőmérsékleti sugárzás.

A fekete test. A fekete sugárzás törvényei. A Planck-féle sugárzási törvény.

20. A sugárzási energia terjedése.

Korpuszkuláris és hullámfelfogás. A kinetikus energia átalakulása sugárzási energiává és fordítva, energia kvantum. Röntgen sugárzás. Fényelektromos hatás: Az Einstein-féle fotonhipotézis és a "fényelektromos egyenlet". Hullámtulajdonságok: Interferencia, elhajlás, polarizáció.